

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
«ЕКОЛОГІЧНЕ ТА ПРИРОДООХОРОНЕ ПРАВО В УКРАЇНІ»

Обсяг:	3 кредити ЄКТС / 90 годин
Семестр, рік	семестр 7, рік навчання – 4 д/в; та семестр 9, рік навчання – 5 з/в.
Дні, час, місце:	згідно з розкладом
Викладач:	Тригуб Валентина Іванівна; кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Контактний тел.	+38 (067) 936-2321
E-mail:	grunt.ggf@onu.edu.ua
Робоче місце	Одеса, пров. Шампанський, 2 геолого-географічний факультет, кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру (каб. 63, 64)
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри Онлайн-консультації: телефон, ZOOM.

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом.

Інші види комунікації: група в Telegram, консультації за розкладом

e-mail: grunt.ggf@onu.edu.ua

телефон: +38 (067) 936-2321

соціальні мережі: Telegram

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – вивчення основних положень нормативної бази України, теоретичних положень екологічного права та природоохоронного законодавства щодо відносин, які складаються у сфері управління природними ресурсами, власності на природні ресурси, їх використання та охорони.

Пререквізити навчальної дисципліни. Лекційний курс та практично-семінарські заняття з курсу "Екологічне та природоохоронне право в Україні" викладається після засвоєння студентами наступних дисциплін: «Правове регулювання природокористування», «Географічні основи організації заповідної справи», «Основи рекреаційно-туристичного природокористування», «Рекреаційна географія», «Економіка природокористування», «Управління ґрунтово-земельними ресурсами».

Постреквізити навчальної дисципліни.

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення зазначеної навчальної дисципліни: «Екологічний менеджмент», «Географія культурної спадщини», «Кадастр природних ресурсів», «Транскордонне та прикордонне співробітництво».

Мета курсу – полягає у наданні теоретичних і практичних знань студентам із сучасного природоохоронного законодавства і екологічного права, сучасних правових основ природокористування, систематизації отриманих студентами знань для використання у практичній діяльності; ознайомленні зі шляхами використання

географічних знань; формування правової свідомості та правової культури у сфері природокористування.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення системи екологічного права та природоохоронного законодавства України, засвоєння основних понять і термінів;
- ознайомлення з чинним українським природоохоронним законодавством;
- вивчення підстав і умов виникнення, зміни та припинення екологічних правовідносин;
- ознайомлення зі специфічними способами захисту права власності на природні ресурси;
- застосування набутих знань у вирішенні практичних питань, пов'язаних з правовими проблемами, що виникають у ході реалізації суб'єктивних прав на природні ресурси.
- формування вмінь і навичок самостійного пошуку необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання під час вирішення ситуаційних завдань.

Очікувані результати.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- природоохоронне законодавство, судову практику та міжнародні договори у сфері використання та охорони природних ресурсів;
- основні принципи правового регулювання відносин щодо використання природних ресурсів;
- специфіку права власності на природні ресурси та права природокористування;
- зміст екологічних прав та обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави;
- особливості правового режиму окремих природних об'єктів;
- види юридичної відповідальності за порушення норм природоохоронного законодавства, їх юридичну природу та відмінності.

вміти:

- вільно володіти понятійним апаратом;
- надавати загальну характеристику правових відносин, що виникають під час використання природних ресурсів;
- визначати способи реалізації суб'єктивних екологічних прав та юридичних обов'язків у сфері використання природних ресурсів;
- аналізувати і тлумачити чинне природоохоронне законодавство;
- застосовувати еколого-правові норми до конкретних фактичних обставин;
- орієнтуватися в основних тенденціях удосконалення й розвитку природоохоронного законодавства та боротьби з екологічними правопорушеннями.

ОПИС КУРСУ

Методи і форми навчання:

Курс складається з лекцій (20 год.) та практично-семінарських занять (16 год.), організації самостійної роботи студентів (54 год.) на д/в та у формі лекцій (16 год.), практичних занять (8 год.), самостійної роботи студентів (66 год.) на з/в.

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практично-семінарських заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета здобувачами освіти. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація презентацій); практичні (практичні роботи); самостійна робота (робота з підручником під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Загальні положення екологічного права

Тема 1. Історія становлення та розвитку екологічного права та природоохоронного законодавства в Україні. Система, принципи та джерела екологічного права.

Тема 2. Право власності на природні ресурси.

Тема 3. Право природокористування та його основні види.

Тема 4. Правове забезпечення управління в галузі природокористування.

Тема 5. Природокористування і природоохоронна діяльність.

Тема 6. Юридична відповідальність у галузі природокористування.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання використання природних ресурсів.

Тема 7. Правове регулювання використання земельних ресурсів.

Тема 8. Правовий режим використання, відтворення й охорони водних та лісових ресурсів.

Тема 9. Правовий режим використання об'єктів рослинного і тваринного світу.

Тема 10. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон. Правовий режим використання об'єктів природно-заповідного фонду.

Перелік основної рекомендованої літератури

1. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні: колективна моногр./ відп. ред. Т.Є. Харитоновна, І.І. Каракаш. Одеса: Видавничий дім «Гельветика» 2018. 721 с.
2. Каракаш І.І. Право власності на природні об'єкти та їх ресурси: монографія. Одеса: Юрид. літ., 2017. 436 с.
3. Природноресурсове право України: навчальний посібник. Видання друге, доповнене і перероблене. / За редакцією Каракаша І.І. та Харитоновної Т.Є. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 566 с.
4. Екологічне право : підручник. За ред. А. П. Гетьмана. Х.: Право, 2014. 432 с.
5. Каракаш І.І. Щодо диференційованої та інтегрованої концепції природноресурсового й екологічного права // Проблеми інтеграції та диференціації в екологічному праві: матеріали всеукр. Наук.-практ. круглого столу 25 вересня 2014 р. Дніпропетровськ: НГУ. 2014. – С. 87 – 95.
6. Мірошниченко А.М. Земельне право України : підручник. 3-тє вид., перероб. і допов. К.: Алерта, 2013. 512 с.
7. Хвесик М. А., Горбач Л. М., Кулаковський. Ю. П. Економіко-правове регулювання природокористування : Монографія. К.: Кондор, 2009. 524 с.
8. Шуміло О.М., Зуєв В.А., Бригадир І.В. та ін.. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. /за заг. ред. О. М. Шуміло. К.: Центр учбової літератури, 2013. 432 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання лабораторних робіт та виконання індивідуальних завдань

Форми і методи підсумкового контролю: підсумковий контроль – залік.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Рівень знань студента з кожного модуля оцінюється за 100 – бальною шкалою.

Наведена таблиця визначає питому вагу оцінки з кожного модуля у загальній оцінці по дисципліні.

Поточний контроль										(Контрольна роботи за змістовим модулем 1-2) *	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	100
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів

Підсумковий контроль (контрольна робота) за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення всього навчального

матеріалу (змістовних модулів 1-2). Тестові письмові завдання для модульної контрольної роботи складаються з 20 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу навчального курсу. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал.

Самостійна робота студентів.

Включає роботу з друкованими джерелами (підручниками, навчальними посібниками, нормативними документами), самостійне вивчення питань згідно програмі. Потребує від здобувачів вищої освіти самостійного вивчення, закріплення й поглиблення раніше здобутих і нових знань. Здобувачі вищої освіти повинні опрацювати теми, що заплановані для самостійної роботи:

Контроль СР відбувається у вигляді тестів, контрольних робіт, переліку обов'язкових ситуаційних завдань. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичної самостійної роботи.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У разі відсутності на контрольному заході, його можна перездати у час планової консультації. Перелік питань до підсумкового контролю міститься у робочій програмі дисципліни, яка розміщена на сайті факультету та у Google Class

Політика щодо академічної доброчесності:

Здобувач вищої освіти та лектор повинні дотримуватися академічної доброчесності згідно Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятним у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо).

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання поточного та підсумкового контролю; повторне проходження оцінювання; призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо).

Політика щодо відвідування: відвідування лекцій – вільне, практичних занять – обов'язкове; запізнення не бажані. Бали за відвідування занять не нараховуються. Поважною причиною відсутності на заняттях вважається хвороба, що підтверджується довідкою від лікаря (лікарняним листом).

Мобільні пристрої: допускається використання смартфона, планшета або іншого пристрою з доступом до інтернет-мережі під час лекції або практичного заняття у випадках роботи з інформаційними джерелами та їх обговоренням (визначається лектором).

Поведінка в аудиторії: ділова та одночасно творчо-емоційна атмосфера на лекціях та практичних заняттях, під час контрольних заходів – зосереджена, без розмов та відволікань.

